Թիւ ՏԱՐԻ 8404 (Ն. Տ.) 1 ՅՈՒԼԻՍ 1895 — 19 ՅՈՒՆԻՍ 1895 — 8 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1313 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ՆԻՒԹԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ادارهسی غزته‌سی آره‌وك

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Քրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրեայ Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԿԼԿԼԱԿԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Ղալաթիոյ քարոզիչ Տ. Վահան վարդապետ Յակոբեան իր Նոր պաշտօնատեղին՝ Թօքաթ ուղեւորելէ առաջ, Տրապիզոն պիտի այցելէ Եղիշէ վարդապետի անձնասպանութեան պարագաներուն վրայ քննութիւն մը կատարելու և տեղեկագրելու համար ի Պատրիարքարան։ Վարչական այս տնօրինութեան գործադրումը կարեւոր է լոյս մը սփռելու համար այդ տխուր պատահարին վրայ, որ ինչքան թաղումներ համակեց ամենքս՝ նոյնքան ալ անձանօթ մնացին անոր պարագաները։ Մարմնով ու մտքով կորովի վարդապետ մը, գաւառային կեանքի քիչ շատ վարժուած այր եւս, սրտանց փարած իր պաշտօնին, և հովուական ու կրթական պարկեշտ գործունէութեան մը մէջ ամփոփուած; յանկարծ կը փորձէ վերջ տալ իր երիտասարդ կեանքին։ Առաջին փորձը, դառն ու արիւնալի, անյաջող կանգնի. երկրորդ ու վերջին միջոցի մը դիմելու քաջութիւն կունենայ, որ այս անգամ անխուսափելի ու չարաչար մահ մը առաջ կը բերէ։ Դիւժը կը տարածուի Տրապիզոնի մէջ և կը հեռագրուի Պոլիս։ «Եղիշէ վարդապետ Այվազեան, մտային խանգարման հետեւանօք անձնասպան եղաւ։» Կսկծալի տպաւորութիւն մը կունենանք ու կը ցաւինք։ Անձնասպանութեան փորձին մանրամասնութիւնները և յուզարկաւորութեան հանդէսին նկարագրութիւնը, որոնք հետզհետէ կը հասնին ու կը հրատարակուին, քանի մը օր եւս կը զբաղեցունեն միտքերը։ Յետոյ, աչքարէի իրերու բնական ընթացքով, մոռացումը կը յաջողէ տակաւ առ տակաւ։

Սովորական վախճան մը չէր սակայն Դատը-դիւցի նախկին քարոզչին մահը, որ սովորական մոռացման մը դատապարտուէր։ Ի՞նչ տեսակ պատճառներ առաջ բերած էին մտային խանգարումը։ պտտեղութիւններ՝ Տրապիզոնցի մի քանի ազգայնոց երեսէն, հակառակութիւններ, հետեւաբար անելանելի դիրք մը թէ հիւանդութիւն մը։ Վերջինը չէր պակասիլ ապէս, բայց առաջիններուն վրայ կասկածելու պատճառներ կան։

Կանխահաս կ'ըլլայ Պատրիարքարանի հրամայած քննութեան արդիւնքէն առաջ՝ կարծիք մը գոյացուցել եւ մանաւանդ հրապարակելը։ Միւս կողմէ, Եղիշէ վարդապետի սպասաւորը, նախորդ շաբաթուն մայրաքաղաքս գալով՝ տեղեկագիր մը մատուցեր է Ս. Պատրիարք Հօր, իր հաւատարմաբար ու անձնուիրաբար սիրած ու ծառայած Հայր Սուրբին մահուան շարժառիթներուն վրայ տեղեկութիւններ հաղորդելով։

Ամբոխ եկեղեցականին համար, մանաւանդ կեդրոնէն հեռու պաշտօնավարութեանը միջոցին, երբ սպասաւորը վստահելի է ու սրտակից, կերպով մը ընտանիքի դեր կը կատարէ անոր կեանքին մէջ, մասնակից կ'ըլլայ անոր ցաւերուն, կը հրճուի անոր յաջողութիւններէն։ Այս տեսակ անկեղծ մէկը կ'երեւնար Եղիշէ վարդապետին սպասաւորը։ Ցեսանք այդ գաւառացի երիտասարդը տխուր ու տխուր, որ արցունքոտ աչքերով շատ մը սրտաճմլիկ բաներ պատմեց, որոնք սա ցաւալի եզրակացութեան կը յանգին։ Եղիշէ վարդապետ Այվազեան, իր պարկեշտ ու առաքինի վարմունքով իւր հոգեւոր հօտէն սիրուած ու յարգուած, անտանելի դժուարութիւններու կը մատնուէր քանի մը ազգայնոց կողմէ, որոց միացած էին երկու տերտերներ ալ։

Եւ ի՞նչ փցուն խնդիրներ չատ անգամ ծնունդ կուտան այդ հակառակութիւններուն։ Պզտիկ օրինակ մը յիշենք, կկլկակին պատմութիւնը։ Տրապիզոնի ժողովականներէն մէկը սովորութիւն ունէր,—նախկին առաջնորդներուն օրէն հանդուրժուած սովորութիւն մը,—ժողովներուն մէջ նստիլ քաշելու։ Երբ Եղիշէ վարդապետ առաջնորդ կ'երթայ, շատ անվայել կը գտնէ այս տեսարանը և կարգիլ նստիլին գործածութիւնը ժողովասրահին մէջ։ «Կկլկամոլ» ժողովականը, փոխանակ համակերպելու, հրաժարական կուտայ, և ասով ալ չի շատանալով, կ'երթայ կը միանայ համախոհի մը հետ ու քանի մը արբանեակներ կը գտնեն իրենց, ընդորս երկու բարեկրօն քահանայներն ալ։ Ամենէն սուր երեւակայութիւնը չի պիտի զօրէր ստեղծել այսպիսի դէպք մը՝ իբրեւ առաջին շարժառիթ հոգեւոր հովուի մը դէմ մղուած պայքարին։ Այս այսպէս է սակայն. կկլկակին պատմութիւնը պատկերացումն է այն քմահաճոյքներուն զոր մեր մէջ կունենան թաղականներ, ժողովականներ, գանձապետներ։ Իւրաքանչիւրը իր «կկլկակը» ունի տարբեր ձեւերու տակ բնականաբար, քմահաճոյք կամ նպատակակէտ, բարոյական կամ նիւթական, ուսկից չուզեր բաժնուիլ։

Վերոյիշեալ խմբակ, — որուն նիմանները, քիչ բացառութեամբ, կը տեսնուին գրեթէ ամեն թեմերու մէջ, ու պիտի ըսենք՝ մեր շուրջն իսկ, թաղային շրջանակներու մէջ, — չի կրնալով հեռացնել առաջնորդը, անոր ամեն մէկ գործին, ամեն մէկ քայլին խափանարար կ'ըլլար։ Այդպիսիներու ընթացքը յայտնի է. երեսանց բարեկամ ձեւանալ առաջնորդին կամ քարոզչին, ու ներքնապէս հակառակիլ անոր։ իրենց պաշտպանեալներուն բաժնելու համար վճարեալ կրթական ու այլ պաշտօնները, իրենց ձեռքը պահել ուզել գործերուն ղեկը, ամեն հնարաւոր միջոցներով, ժողովներու մէջ սպրդիլ, երբ հանրածակ չեն կրնար մտնել, վերջապէս իրենց անձնական շահերը առաջ քշելու ճգնիլ անդուլ անդադար։

Տրապիզոնի առաջնորդն այս տեսակ խմբակ մը իր դէմ տեսնելու դժբաղդ հարկին մէջ գտնուեր է ուրեմն իր երեքարկէս տարուան պաշտօնավարութեան միջոցին։

Պզտիկ ու անձնական նկատումներէ ծագած ու մեծցած կուսակցական վէճերու և խնդիրներու առջեւ՝ ծերունի եպիսկոպոս մը չի պիտի խռովէր ու փոքրանաւապետի մը պէս կորցնէր պիտի տար փոթորիկներուն։ երիտասարդ վարդապետը վերջ ի վերջոյ կորուսեր է իր պաղարիւնը, և միտքի չարաչար յոգնութիւն, շուարում, զայրոյթ, իրարու յաջորդելով դահավէժ յանգեր են մելամաղձ հիւանդութեանը, որ այնքան անողոք կերպով ընդհատեց իր կեանքը։

Այս է իր սպասաւորին պատմութեան ոգին։ Դէպքերը, անունները, թուականները զոյս յստակ կերպով կը յայտնէ—ինչպէս մանրամասն գրած է եղեր իր տեղեկագրին մէջ ալ,— առաջ բերելու պէտք չենք տեսներ։ Պատրիարքարանի հրամայած քննութիւնը պիտի ճշդէ ամեն բան։ Բայց ենթադրելով իակ որ այդ սպասաւորին պատմութիւնը՝ դիւրազգած վիշտի մը ազաւորութեան տակ չափազանցուած ըլլայ, եթէ անոր մէկ մասն իսկ ճշմարիտ է, դարձեալ բարոյական պատասխանատուութեան մը տակ կը մնան այդ ալարքներու հեղինակները։ Առաջնորդներուն պաշտօնը դժուարացնող ախտ մը դարձած է այս, հոգեւոր այդհներու ֆիլօքսերան։ Այվազեան վարդապետին տխուր վախճանը պէտք չէ՞ որ դաս մը ըլլայ այդ պիսիներուն։

ՎԵՐԵԼՔ Յ'ԻՍԿԻՒՏԱՐ

Իւսկիւտա՞ր...

Ամեն անգամ որ այդ անունը կ'արտասանեմ և կամ անոր վրայ կը խօսին ինծի, չեմ գիտեր ինչո՞ւ համար աչքս առջեւ անպատճառ կը ներկայանայ... Սահարան։

Երբ միտքս կուգայ իր անծայր, անհատնում վերելքը, իր փակուն, անտես փոչին և կառապանները (ածականները չի կրկնիլու համար), երբ աչքիս առջեւ կը բերեմ այն յուսահատ, յոռետես արարածներն որք Իւսկիւտարի ձիերն են—խեղճ, ողորմելի էակներ որք այնքան բան կը քաշեն՝ (կառքէն զատ) մղելու համար գրաստական struggle for life,—կ'որոշեմ երբեք չի վիրաւորանայ հոն։

Գինիմշներու պէս միշտ կ'երդնում—զարմանալի է — և տարին քանի մը անգամ ինքզինքս հոն կը գտնեմ։

Գինին չատ հաճոյք կը պատճառէ, պիտի ըսէք։ Ամերիկան քօլէճն ալ անանկ է։

Մէկ շաբաթուան մէջ երկու անգամ գացի հոն։ Միս Բաթրիքի շնորհալի հրաւէրները այնքան բան կը խոստանան։

Ցուսախաբութիւնն ապահովապէս այդ կրթական փառաւոր շէնքին վրայ չէ որ կը սաւառնի։

* *

Անուշտ Միս Բաթրիք պիտի ներէ ինծի դիտել տալ իրեն, թէ որքան որ իր վարած այդ հոյակապ հաստատութիւնը թանկագին ծառայութիւններ կը մատուցանէ Պոլսոյ բազմատեսակ հասարակութեան՝ աքանչելի կրթութիւն մը տալով անոր աղջիկներուն, միւս կողմէ չատ աւելորդ, չատ անընդունելի երեւոյթ մը առաջ կը բերէ իւսկիւտարի մէջ մանաւանդ։ Եթէ ես իւսկիւտարցի ըլլայի,—ինչ միտքս պահեմ,— չատ չպիտի ուզէի որ այդ դպրոցը հոն հաստատուած ըլլար։

Բայց այս դպրոցը պարզապէս պատճառ կըլլայ որ անտանելի կերպով աներես, անամօթ ըլլան Իւսկիւտարցիներէն կարգ մը կառապանները։

Ամեն անգամ որ հանդէս կայ հոն, հինգ ղրուշի course մը քսան ղրուշի ընելու կը դատապարտեն։ գլեղ; այնքա՞ն բազմութիւն կերթայ։ Եթէ մխիթարուելու կէտ մը կայ, այն ալ մտածելն է թէ Շիրքեթն ալ կառապաններուն պէս չըներ, բացառաբար և բարեբաղդաբար։

* *

Վարժարանին տնօրէնութիւնը իր ամակերչի հանդէսին յայտագիրը չի ծանրաբեռնելու համար, գեղեցիկ կանխամտածութեամբ մը երկու մասի բաժնած էր զայն որոց առաջինը, երաժշտական, տեղի ունեցաւ անցեալ երկուշաբթի։

Հինգշաբթի դպրոցին մեծ օրն էր. Բարեկ իր Կոան Բէյն ունի. Իւսկիւտար՝ Հոմ Սքուլի պարգեւաբաշխութիւնը։ Երկուքն ալ յունիս ամսուն մէջ։

Պարպարիին, Իճմիրէն, Գուլկունճուքը և Արապպաէն, առանց մոռնալու «Վանքին Պարը», ամենքն ալ այդ օրը Սելամլըքի կողմը կը թափին։

Պատուհաններու մէջ, տուներու առջեւ, փոչիի բլուրներու վրայ, ամեն տեղ գրուներ կը շարժին, շրջագիտներ կը տատանին և բեռներ կը շաղակրատեն։

Շարժուն բանօրամա մը Իւսկիւտարի գեղեցկագոյն մասին՝ կ'ներուն։ Որքա՞ն ալ կայ, Աստուած իմ.

Արդէն կամուրջին այն մասին վրայ ուր այդ գեղի շոգենաւերը կը փակէին, կը հասկնաս որ Իւսկիւտար տարբեր բան մը կ'անցնի կոր։

Շոգենաւերը լեցուն են այնպիսի բազմութեամբ մը որուն սովորաբար հանդիպելու վարժուած չես։

Երբ մէկը որ Իւսկիւտարցի չէ, ոտքը կը դնէ այդ գիւղին նաւամատոյցը, Հոմ Սքուլ երթալու համար, ծովեզերքէն սկսեալ մինչեւ այդ դպրոցին դուռը, ամեն բան, նաւամատոյցը, ջրավաճառը, գետնին քարերը, յուստրօճին, կառապանը, ձիերը, խանութպանները, պատուհանները, փոչին, արեւն անգամ, անանկ երեսեղ կը նային որ կարծես հեգնոտ կերպով մը ձեզի ըսել կուզեն.

—Ձեր տեղը Հոմ Սքուլ կա՞յ։

Եւ իրաւունք ունին.

Շատ անգութ բան պիտի ըլլար եթէ Հոմն ալ հոն չըլլար։

* *

Եւ վերջապէս վարժարանին դրան առջեւ կը գտնես ինքզինքդ ողջ առողջ։ Ցոգնած՝ — կառքով եկած ըլլալուդ համար— քրտնած՝ չի քալելուդ համար — վրատ գըլուխդ փոչիով ներկուած, փողկապդ խանգարուած, գլխարկդ մէկ կողմ, թաշկինակդ աններկայանալի վիճակի մէջ. գունատ, յուսահատ, կը մտնես ներս։

Առաջին գործդ կըլլայ նայիլ և ստուգել թէ ոսկորներդ ամբողջովին իրենց տե՞ղն են։

Ան ի՞նչ վերելք, ի՞նչ ճամբայ։ Փակագիծի մէջ ձեզի բան մը ըսեմ—և սոր վստահ կրնաք ըլլալ։ Եթէ այսօր մէկը ինծի ըսէ.«—Եկո՛ւր, տար հազար ոսկիով քեզի աղջիկ մը տանք պայմանաւ որ Իւսկիւտար բնակիս» անպատճառ պիտի մերժէի։

Թէ կին առնուլ և թէ Իւսկիւտար բնակիլ, մինակ մէկ մարդու համար շատ տանջանք չէ՞։

Ատկէ աւելին կայ։

Հինգշաբթի առաւօտ Թօխէն (չի չփոթել Պէրլինի Թօխին հետ) կարէնիա մը կառնեմ թարմ, ճերմակ, մաքուր, դեռ ցօղը վրան և պութոնիէռիս կանցնիմ։

Հոմ Սքուլի դրան առջեւ, մարած, դեղնած, սմքած, չորցած էր կարտէնիաս. ես որ չո՛րս օր շարունակ կրցած եմ գործածել այդ ծաղիկը գրեթէ իր բրցուած վիճակին մէջ։

Օ՜հ, անտանելի է ասիկա։

* *

Ալ ներսն ենք։

Անգամ մը որ սանդուղներէն վեր կելլես, ամեն բան կը մոռնաս հոն, մինչեւ անդամ Իւսկիւտարի մէջ գտնուիլդ, ինչ որ պզտիկ ախոփանք չէ։

Դրախտի անկիւն մըն է այդ դպրոցը, իր պարտէզովը։ դիրքովը և ծաղիկներովը։

Նեղմոր, դրսէն չարունակութիւնն է. մաքրութիւն մը, կարգ կանոն մը. լռութիւն մը, ամփոփում մը կը տիրէ հոն, որ ներս մտնողը՝ զուրս ելլելու շատ տրամագիր չի գտնուիր։

Բայց ես հանդէսին վրայ պիտի խօսէի, այնպէ՞ս չէ։

Եւրոպական ժամը երկուքին սկսաւ։

Սրահը արդէն վիրէն փար լեցուն է։

Առանց աղմո՛ւկի՝ չարժում, և առանց իրարացա՛ի՝ ոգեւորութիւն կարծես միայն անկոծակիրկեան հանդէսներու որուած է։ Այդ հարիւրաւոր բազմութիւնը, լարուած ժամացոյցի մը պէս կը նստի. կելլէ, կը տեղափոխուի, կառաջնորդուի առանց չչուկի, անձայն։

Թորկրդաւոր և պատկառելի չը գիտեմ ինչ մը կայ այդ միջավայրին մէջ, որմէ կը նախանձիմ, նոյնը մենք ևս չի կրնայ ընենուս վրայ։

Բոլմտի սենեակի մը մէջ գետեղուած նուագախումբը՝ Սիւբէյի Poète et paysanի ouverture-ով հանդէսը կը բանայ։

Ամեն մարդ իր տեղն է, լուռ ու մունջ։

Ամերիկեան դեսպանը, իր թիւն ունենալով Միս Բաթրիքը, սրահէն ներս կը մտնէ և կառաջնորդէ այդ ազնուաշուք տնօրինուհին իրեն յատուկ սիրտը, որ սրահին ճիշդ ճակատը գրուած է, իր զիմացը ունենալով չորս պարապ աթոռներ զոր կուգան լեցնել, վայրկեան մը ետքը, օրուան դիւցազնուհիները՝ Օրիորդք Արտէմ Լօքմակէօղեան, Մարիանթի Զէրֆօս, Արաքսի Մաթէոսեան և Էլլէնքա Քարա-Միքայիլովա։

Զորսն ալ բնականաբար ճերմակներ հագած, սիրուն ու շնորհալի։

Եւ ահա սրահէն ներս կը մտնէ խումբ մը դեռատի օրիորդներու։

Վարժարանին նախկին չրջանաւարտուհիներն են որք կուգան իրենց յատուկ տեղը նստիլ։ Շրջանաւարտուհիները՝ որոնց բոլորտիքը որքան ըրլան ընէ մարդ՝ այնքան չուզեր որ ա՜արպէ։

Երբ սոսնք ալ կը տեղաւորուին, նուագախումբը Մօձարդի մէկ աքանչելի ֆէնդէրը կը զարնէ, Պ. Լանկէի առաջնորդութեամբ։

Օրուան չրջանաւարտուհիներէն Օրիորդ Քարա Միքայիլովա «Իմն և Քուկդ» վերնագրով գրաւոր տեսնելիութիւն մը կը կարդայ անգլիերէն լեզուաւ։

Նիւթն է տնտեսագիտական մեծ հարց մը—«Սէրվանտ-Ֆիլ-ոը» զոր գաղտրիկ ոճով մը կը պարզէ և շատ կը հաւնուի։

Շատ սիրուն և շատ ինքնատիպ նիւթ մըն էր Օր. Մաթէոսեանինը «Գոյները Երազի մէջ»։

Գիտական և միանգամայն սիրտի donnée-ներով բացատրեց թէ մարդ ընդհանրապէս ո՛ր գոյնը աւելի կը տեսնէ երազին մէջ. այս ինչ դասակարգը ի՞նչ երանգներ ոյսաճախ կը տեսնէ և կամ այս ինչ արհեստաւորը ո՞րը աւելի։

Նիւթը իր նորութեամբը և հետաքրքրական կողմերովը մեծ հաճոյք պատճառեց ունկնդիրներուն, որ իր ծափահարութիւնները չի խնայեց ատենախօսուհիոյն։

Երաժշտական հատուածէ մը ետք, բեմին վրայ ներկայացաւ Օր. Մարիանթի Զէրֆօս, խրոխտ հասակով հելլենուհի մը, և իր ճառը անգլիերէն լեզուով կարդաց, նիւթ ունենալով «Գերմանական փիլիսոփայութեան հիմնադիրը» որով գրական տեսութիւն մը բրաւ շատ ախորժելի պայմաններու մէջ։ Իրեն ալ ծափահարութիւններ։

Օր. Արտէմ Լօքմակէօղեան, ինքն ալ անգլերէն շատ գեղեցիկ և շատ համով կերգով մեզ բաց տրեց «Մօզայիքներուն Բիւզանդական գեղարուեստներու հետ ունեցած առնչութիւնը»։

Ճաշակով գրուած կտոր մըն էր ատիկայ որ անքննադատելի առգտնութեամբ մը արտասանուելով խիստ հաճելի տպաւորութիւն մը թողուց ամենուս վրայ։

Մէ՛ Բաթրիք կարճ ատենախօսութիւն մը բրաւ։ չրջանաւարտուհիներուն ուղղուած, որմէ ետքը իր ձեռքով անոնց յանձնեց իւրաքանչիւրին վկայականը։ Ասոր յաջորդեց աղօթք մը և դպրոցին երգը։

Հանդէսը ժամը 4ին վերջացած էր։

* *

Դպրոցական հանդէսէն անմիջապէս վերջը աշխարհիկ ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ Միս Բաթրիքի կողմէ տեսչուհեան յատուկ սրահներուն մէջ։

Ամեն մարդ պարտականութիւն մը կը զգար սեղմել այդ արժանաւոր տեսչուհոյն ձեռքը և շնորհաւորել զինքը այդպիսի յաջողակ աշակերտուհիներ հասուցած ըլլալուն, որոնք մէջ մէկ զարդեր են այն ընկերութեան որու կը պատկանին։

Միս Բաթրիք յուզուած, իր սովորական խնդում երեսով կը բաշխապատկուէր ամեն մէկուն պատասխանելու և հաճելի բառ մը հաղցնելու համար։

Ահագին բազմութիւն կար այդ սենեակներուն մէջ։

Ոսկեզօծ անկլուհիներ, գեղանի հելլենուհիներ, շուշանաթոյր պուլկարուհիներ և շնորհալի հայուհիներ՝ իրարու խառնուած՝ անանկ հաճելի խումբ մը կը կազմէին որու մէջ գտնուիլ երանութիւն մէ՛ պարզապէս։

Ատենախօսութիւններու վրայ շատ կը խօսուի, ամեն ոք իր ուզած կերպով կը մեկնէ, և իր գաղափարները կը յայտնէ. անգլիերէն հասկցողները կը վիճաբանին և չհասկցողները հասկցողներէն աւելի։

Վարժուհիներ և նախկին աշակերտուհիներ ամեն կողմ կը վազեն օշարակներ և հաստեայներ հասցնելու համար հրաւիրեալներուն։

Հաճելի ոգեւորութիւն մը կը տիրէ ամեն կողմ, և ամեն մարդ գոհ է հոն եւ կամ՝ ըլլալուն։

Իրիկուն ըլլալ կնսկի և կը պատրաստուինք մեկնելու։

Ցունիսի երկայն օրերը անգամ երբեմն որքա՜ն կարճ են։

* *

Հինգշաբթի գիշեր երազ տեսայ. ամբողջ վարդագոյն։

Ատենախօսութեան մէջ այս պարագան մոռցուած էր։

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (8)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ

—Տղայ մը անկի՛ց, մրմնջեց։ Սիրելու, խնամելու, օրհնելու տղայ մը...

Ծնրադրեց ցնցումով մը յանպատրաստից անկողնին առջեւ որուն վրայ մեռելը կը փռուէր և զոչեց.

—Շնորհակա՛լ եմ... մինակ չես թողուր զիս։ Ցու՜ս կէսդ հետ կը մնամ... քու զաւկիդ... Անոր պիտի յատկացնեմ կեանքս... Անոր հետ՝ միշտ քեզ հետ եղած պիտի ըլլամ։

Կերպարանափոխուած, լուսաշող կ'երեւար։

Մայրն ու տոքթորը զայն կը դիտէին արցունքոտ աչքերով։

Զէին համարձակեր ընդմիջել, սթափեցնել զայն այդ հիացումէն որ կրնար հանդարտեցնել անոր անողորմ կսկիծն և ընդունմարել տալ հետեւանքներն իր վիճակին զոր չէր նշմարած, իր սիրոյ փայլէն կուրցած ըլլալով, իր շուրջը ուրիշ բան չտեսնելով եթէ ոչ կին՝ երբ անիկա կապրէր, անոր յետոյ յիշատակն՝ հիմակ որ ա՛լ գոյութիւն չունէր։ Զէր զգար իսկ իր յանցանքին ամօթը և կը մոռնէր այն սքանչելի ժամուն վրայ ուր այդ յանցանքը գործուած էր։

Կիին մեկնման առջի օրն էր... որուն բացակայութիւնն այս անգամ չորս ամիսէն աւելի պիտի տեւէր։

Ամուսնութիւնը որոշուած էր... Որոշուած էր որ երբ երիտասարդը վերադառնար, պայմանագիրը պիտի ստորագրուէր, ամուսնութիւնը պիտի հրատարակուէր և պակի արարողութեան պիտի ձեռնարկուէր, վասնզի Կի այս անգամ Ֆրանսա պիտի դառնար ուսնոցով։

Գարուն էր... ապրիլի մէջ... Արդէն տաք էր, անուշ տաքութիւն մը որ կը ճեղքրտէր հիւթուռոյց կոճակները ծառերուն...

Ընթրիքէն ետք, Կի և Բօլին գացած էին պարտիզ դարաստանին մէջ, մինչ պառուհին քիչ մը հիւանդ, սրակ կը մնար։

—Մանաւանդ, զաւակներս, պատուիրած էր աղնիւ կինը, հեռու մի՛ երթաք... երկար մի՛ մնաք դուրսը։ Գիշերները զով են տակաւին։

—Ոչ, մայր...

Մեկնած էին...

Մեկնած էին իրարու ձեռք բռնած, տարփանքէ ու երանութենէ սարսռուն, դեռ մութ կապոյտ երկինքի մը տակ, աստեղազարդ։

Տերեւները բնաւ չէին շարժեր և լռութիւնը խորին էր, խռովուելով կամ մանաւանդ զեղեցկանալով երկու երեք սոխակներու խորին դայլայլներէն որք կ'երգէին պուրակներու հնչականութեան մէջ։

Գեղեցի՛կ գիշեր...

Երբ երիտասարդներն աչքէ հեռացան, նորածիլ տերեւներէն ծածկուելով, Կի իրեն մոտեցուցած էր մանկամարդ աղջիկը... Սրտին վրայ սեղմած էր տեսակ մը խալ տրիվով։

—Ո՛րչափ կը սիրեմ քեզ, մրմնջած էր։

Բօլին, յուզումէն խօսելու անկարող, չէր պատասխանած։

Հեռացած էր մեզմիւ, լռիկ ծնչիկ։

Կը զգար որ անծանօթ հուր մը կանցնէր, կը վպէր իր մէջ։

Ինքն ալ ո՞րչափ կը սիրէր Կին։

Երբ իրենց միսը դիպուածով իրարու դպչէին, նոյն իսկ բոպէ մը, Բօլին անանկ երանութիւն մը կը զգար որ կը թուէր իրեն թէ երիտասարդին ոտքին առջեւ պիտի խնար մեռած, ջախջախուած։

Երիտասարդն ա՛լ ինքզինքին տէրը չէր։

Սիրտը անանկ երկիւղով մը համակուած էր զոր չէր հասկնար և զոր ծնուցած էր իր մէջ՝ բաժանումի գաղափարը։

Կը վախնար որ ետ չի դառնար, ա՛լ չի տեսներ զայն... Կը վախնար որ արկած մը, մահը դուցէ, կը բաժնէր զինք անկից։

Իր հոգիին մէջ նախազգացում մը, տխրութիւն մը կար զոր չէր կրնար սահմանել։

Եւ այս երկիւղին ազդեցութեամբն էր որ աւելի ուժով կը սեղմէր զայն։

—Եթէ ա՛լ չտեսնենք զիրար, մրմնջեց Կի պակ մը։

Աղջիկը խորապէս սարսռաց, և սա բառերն եկան շուրթերէն։

—Պիտի մեռնէի։

—Եւ ես, եթէ ա՛լ չունենամ քեզ։

Երբ երիտասարդներն աչքէ հեռացան, նորածիլ տերեւներէն ծածկուելով, Կի իրեն մոտեցուցած էր մանկամարդ աղջիկը... Սրտին վրայ սեղմած էր տեսակ մը խալ տրիվով։

—Ո՛րչափ կը սիրեմ քեզ, մրմնջած էր։

Բօլին, յուզումէն խօսելու անկարող, չէր պատասխանած։

Հեռացած էր մեզմիւ, լռիկ ծնչիկ։

Կը զգար որ անծանօթ հուր մը կանցնէր, կը վպէր իր մէջ։

Ինքն ալ ո՞րչափ կը սիրէր Կին։

Երբ իրենց միսը դիպուածով իրարու դպչէին, նոյն իսկ բոպէ մը, Բօլին անանկ երանութիւն մը կը զգար որ կը թուէր իրեն թէ երիտասարդին ոտքին առջեւ պիտի խնար մեռած, ջախջախուած։

Երիտասարդն ա՛լ ինքզինքին տէրը չէր։

Սիրտը անանկ երկիւղով մը համակուած էր զոր չէր հասկնար և զոր ծնուցած էր իր մէջ՝ բաժանումի գաղափարը։

Կը վախնար որ ետ չի դառնար, ա՛լ չի տեսներ զայն... Կը վախնար որ արկած մը, մահը դուցէ, կը բաժնէր զինք անկից։

Իր հոգիին մէջ նախազգացում մը, տխրութիւն մը կար զոր չէր կրնար սահմանել։

Եւ այս երկիւղին ազդեցութեամբն էր որ աւելի ուժով կը սեղմէր զայն։

—Եթէ ա՛լ չտեսնենք զիրար, մրմնջեց Կի պակ մը։

Աղջիկը խորապէս սարսռաց, և սա բառերն եկան շուրթերէն։

—Պիտի մեռնէի։

—Եւ ես, եթէ ա՛լ չունենամ քեզ։

Գեղեցի՛կ գիշեր...

Գ. ԳԱԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 19/1 ՅՈՒԼԻՍ, 1895

Տեսնուած հայելիներ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

(Տեսլէ Թելեկրաֆին Օտեսայի Թղթակցէն.)

Ռուսիոյ մէջ սեղանաւորական մարմնոյն համար ծանր խնդիր մ'է Պետական Պանքային տեսակ մը առեւտրական հաստատութեան փոխուիլը՝ դրամ փոխ տալու համար ամեն տեսակ ապրանաց վրայ՝ աւելի աժան սակով քան զոր կրնան ընդունիլ սովորական Պանքաներ, այն է՝ 100 ին $4\frac{1}{2}$ էն, տարին։ Ցորենի վաճառականք և այլք հիմա բնականաբար Պետական Պանքային կ'երթան, որովհետեւ կրնան իրենց վաճառքին գնոյն երկու-երրորդն ստանալ այսպիսի աժան տոկոսով։ Վաճառականներուն համար մեծ դիւրութիւն մ'է այս, բայց նաեւ ծանր մրցում մ'է ամեն անհատական դրամատուներու դէմ։ Ասոր հետ մէկտեղ պէտք է յիշեցնենք թէ Պետական Պանքան 100 ին $1\frac{1}{2}$ է աւելի չի տար որոշեալ ժամանակով աւանդ թողուած դումարներուն, և ուզուածին պէս ետ տրուելիք աւանդներուն բնաւ տոկոս չի տար, դումարն օրքան ալ մեծ ըլլայ։

* *

Աէրոբլի ընթերցողք կը յիշեն թէ ռուս կառավարութիւնն, երկրագործներուն օգնելու և արմտեաց գիները վեր տանելու համար, ձեռնարկեց ուղղակի արմտիք գնել արտադրողներէն, և մեծաքանակ ամբարեց։ Այս գնումներ կը շարունակեն, և Ռուսիոյ եւրոպական նախարարութիւնը բոլոր երկրին մէջ ամենէն շատ ցորեն և այլ արմտիք ունեցող անձնաւորութիւնը կամ հաստատութիւնը պիտի ըլլայ շատ չանցած։ Կառավարական գնորդներ լաւ գիներ կուտան, և միջնորդներն—անոնք որ երկրագործներէն կը գնէին ու մեծ վաճառականներուն կը ծախէին—բոլորովին մէկ կողմ կը թողուին։ Կառավարութիւնն ի մտոյ պիտի սկսի ծախել և հետեւապէս պիտի արագէ իւր յարաճուն մթերքը ցորենի, հաճարի և դարիի։ Անհատական առեւտրականներ որք ցարդ ահագին գործ կ'ընէին ցորենի վրայ՝ կը հարցնեն թէ իրենք ինչ պիտի ընեն այսպիսի հզօր մրցման մը հանդէպ։ Կառավարութիւնն իւր ձեռքն ունենալով երկաթուղիներն եւ հաղորդակցութեան ուրիշ միջոցները, բնականապէս առաւելութիւններ ու դիւրութիւններ կուտայ իւր իսկ վարչային գործակալներուն, որով մասնաւոր վաճառականք անհնարաւոր դիրքի մէջ կը մնան։ Օտեսայի Վարիկ Դրամատունը մէկ-երկու չաբաթ առաջ 4% չահաբաժին բաշխեց։ Այս հաստատութիւն ցարդ շատ մեծ գործ ըրած է, և միայն 100ին 10-15 չահ կը բերէր։ Շահուն նուազին ուղղակի հետեւանք է կառավարական մրցումն որ կը կատարուի Պետական Պանքային ձեռամբ։ Առեւտրական մարդիկ հոգածութեամբ կը հարցնեն թէ այս մրցում ա՛յլ կանգ պիտի առնու։ Եթէ եւրոպական նախարար Պ. Վիթգէ այս կառավարական մրցումն իւր բնական սահմաններուն հասցնել ձեռնարկէ, գլխաւոր ճարտարութեանց ու ձեռնարկութեանց մէջ ամեն անհատական գործունէութիւն վերջ պէտք է գտնէ։

* *

Մասնաւոր երկաթուղիներուն ամենքն ալ աստիճանաբար պետական հսկողութեան ու վարչութեան ներքեւ բերելու գործն, որուն ձեռք զարկած էր Պ. Վիթգէ, այժմ ի գլուխ եկած կրնայ սեպուիլ։ Աէրոբլի մէջ պարբերաբար ծանուցինք մասնաւոր ընկերութեանց պատկանող երկաթուղիներուն հետզհետէ գնուիլը ճանապարհաց և հաղորդակցութեանց նախարարութեան կողմէ, որոյ ներքեւ յատուկ վարչութիւն մը կայ երկաթուղիներու համար։ Այս վարչութիւն լաւ սկզբնաւորութիւն մ'ըրաւ՝ ապրանքներու և ճամբորդներու փոխադրութեան սակերը մեծապէս զեղչելով, և ամեն գլխաւոր գիծերու վրայ ճեպընթաց կառախմբերուն թէ թիւն և թէ արագութիւնն աւելցնելով։ Պ. Վիթգէի յաջող մեծ ձեռնարկն եղաւ մենաւաճառներ վերածել ոգիի (սպիրտոյ) մեծ ճարտարութիւնն, և ընդհանրապէս ոգելից ըմպելեաց խանութպանութիւնն։ Յաջորդ ձեռնարկութիւնը պիտի ըլլայ գինիի և շաբաթի տուրքերուն վրայ, ոչ թէ իբրեւ կառավարական մենաւաճառներ, այլ իբրեւ կառավարական առեւտրական ձեռնարկներ։ Անհատական մրցում այսքան հզօր մրցակցի մը դէմ՝ բան պիտի չգրէ։ Պ. Վիթգէ վերջերս այս եզրակացութեան յանգեցաւ թէ օտար երկիրներէն հանքածուխի ներմուծումը պիտի դադրէր եթէ ածուխի ռուս արտադրիչները գիներնին իրենց ապրանքը քշելուն կիրպը։ Բնիկ հանքածուխը վերջին տարիներս բաւական լաւ պաշտպանուած էր այն գրեթէ արգելիչ մաքսով, որով անգլ. ածուխի թոնդին իբր ութ շիլին մաքս դրուած էր (այսինքն՝ 100ին 100է աւելի։) Այնու հանդերձ, անգլ. ածուխը կը շարունակէ մտնել Ռուսիա, թէեւ ոչ առաջուան քանակութեամբ։ Հիմա կը ծանուցուի թէ Պ. Վիթգէ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն մէջ կառավարութեան յատուկ ածուխի մթերանոցներ պիտի բանայ և պիտի ծախէ պէտք ունեցող գործարաններուն, ընկերութիւններուն և շոգենաւերուն, և երկրին ներսերն ալ մթերանոցներ հաստատելով, մասնաւոր վաճառականներէն աւելի աժան ածուխ պիտի ծախէ։ Ռուսիոյ եւրոպական նախարարին այս ամեն ձեռնարկները նոր ուղղութիւն մը կը ցուցնեն եւրոպական և անտեսական քաղաքականութեան մէջ, և հետաքրքրաշարժ է դիտել թէ օր ստիճան պիտի յաջողին։

Քաղաքական կացութիւն

ՏԱԳՆԱՊՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ.—ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ ՎԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթ իրիկուան սուրհանդակաւ առնուած անգլ. լրագիրք անգամ մ'եւս ցոյց տուին թէ կ. Պոլսոյ Հեռագրական Գործակալութեան հաղորդած լուրերը թէ՛ շատ թերի են և թէ՛ շատ հեղ սխալ։ Օրինակի համար, Պ. Պալֆուրի համար այս Գործակալութիւն երկիցս ծանոյց թէ եւրոպական նախարար եղած է, մինչդեռ եւրոպական նոր նախարարն է Սըր Մայքըլ Հիքս-Պէյ։ Այս վերջինոյս համար երկիցս ծանոյց թէ Գանձապետի Առաջին Լորտ եղած է, մինչ այս պաշտօն երթալ. Ժողովոյ վարչութեան հետ յանձնուած է Պ. Պալֆուրի, որ բազմաչնաչ պաշտօնատարի մը բեռը չունենալով իւր վրայ, կարող պիտի ըլլայ իւր բոլոր ուշն ու ուժը նուիրել վիճաբանութեանց ընթացքին Երեսփ. Ժողովոյ մէջ։

Դարձեալ, կ. Պոլսոյ Գործակալութիւնը ծանոյց թէ Լորտ Ռոզպէրիի նախարարութիւնը կը վարէ գործերը մինչեւ որ Լորտ Սալզպըրիի նախարարութիւնն ամրոցնայ և կինքիները պաշտօնապէս յանձուին, մինչ նոյն լրագրերէն կ'իմանանք թէ Լորտ Սալզպըրի տակաւին իւր անդամակիցներէն ո՛չ զոք անուանած, Ուինտսորի պալատէն մարդ զրկեր է պատերազմական նախարար Պ. Բէմպրիճի և պաշտօնի կնիքներն ետ ուզեր է անկէ, որ անսովոր կերպիւ խիստ ընթացք մ'է, և անցեալ երեքշաբթի իրիկուընէ մարդ զրկելով առ Լորտ Բիմպըրլի, անոր պաշտօնատան վերաբերեալ թուղթերն ուզեր է, որք քանի մը խոշոր ծրարներով անմիջապէս իրեն զրկուեր են նոյն գիշեր, և նոյն նախարարութեան Մայյուն խորհրդականի պաշտօնին մէջ Սըր Ֆ. Բըլրրի յաջորդող Պ. Մոնարքմէն նոր վարչապետին Լանտոնի բնակարանը գացեր է՝ կացութեան իրաւիճ ընելու գնա՝ տակաւին վերջնապէս արտաքին պաշտօնարանը չեկած։

Վերջապէս, կ. Պոլսոյ Գործակալութիւնը չէր նշանակած այն կարեւոր պարագայն թէ Աէրոնեոյ Օբզերվիթոր, որ Վեհ. Թագուհւոյն պալատէն ամեն առաւօտ ուղղակի կը հաղորդուի լրագրութեան, պարզօրէն նշանակած էր թէ «Լորտ Ռոզպէրի հրաժարական մատոյց, զոր Վեհ. Թագուհին ընդունեց», մինչ երեք տարի առաջ՝ այն պաշտօնական զեկոյցին մէջ նշանակուած էր թէ «Լորտ Սալզպըրի հրաժարական մատոյց, զոր Վեհ. Թագուհին ցաւ ի սիրտ ընդունեց»։

* *

Աւասիկ նոր նախարարներուն անունները, որոց մէկ մասը կը քաղենք Լանտոնի վերջին թերթերէն և մէկ մասը շաբաթ իրիկուան բաշխուած Հեռագրերէն.

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ, Նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար.

ԼՈՐՏ ՀՕԼՍԲԸՐԻ, Դատական նախարար և Լորտերու Ժողովոյ նախագահ.

ՏԸՎԸՆՇԱՅՐԻ ԴՈՒՔՍ, Պետական Խորհրդոյ նախագահ և Կայսրութեան պաշտպանութեան ուաղ Խորհրդոյն նախագահ.

ՍԸՐ ՌԻՉԱՐԴ ԲՐՈՒՍ, Լորտ Կնբապահ (պատուակալ պաշտօն).

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐ, Առաջին Լորտ Գանձարանի և Վարիչ Երեսփ. Ժողովոյ.

ՍԸՐ ՄԱԹԻՈՒ ՀՈՒԱՅԹ ՌԻՏԼի, Ներքին գործոց նախարար, (իրաւագէտ, վերջերս ընտրելի Պահպանողականաց՝ Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետութեան.)

Պ. ՉԷՄԲԼԷՅՆ, Գաղթականութեանց նախարար.

ԼՈՐՏ ԼԱՆՏՍԴԱՈՒՆ, Պատերազմական նախարար, (երբեմն Փոխարքայ Քանատայի.)

ԼՈՐՏ ՃՈՐՃ ՀԱՄԻԼԹՈՆ, Հնդկաստանի նախարար, (երբեմն պատերազմական նախարար.)

Պ. ԿՈՇԸՆ, Ծովային նախարար, (պաշտօն զոր 20 տարի առաջ վարած է ազատական նախարարութեան մը մէջ.)

ՍԸՐ ՄԱՅՔԼԸԼ ՀԻՔՍ-ՊԷՅ, Եւրոպական նախարար, (երբեմն գաղթային նախարար.)

ԼՈՐՏ ՃՈՐՃ ԲԷՌՈՒՆԸՆ, Լորտ Տեղական (Կուսակալ) Իռլանդայի.

ՍԸՐ ՋԱՐԼԶ ՌԻԶԻ, Առեւտրական նախարար, (երբեմն գաւառային կառավարութեան նախագահ.)

Պ. ՀԷՆՐի ՉԷԲԼԻՆ, Նախագահ տեղային կամ գաւառային կառավարութեան, (երբեմն երկրագործական նախարար.)

Պ. ՃՈՐՃ ԲԸՐԼԷՆ, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական, և փոխարէն Սըր Էտուարտ Կրէյի։

Նախարարական խորհրդականները չեն բաղմիր նախարարաց խորհրդոյ մէջ, և նախարարն ո՛ր ժողովոյն անդամ է, իւր խորհրդական միւս ժողովոյն անդամոց մէջէն կ'առնուի։ Ամենէն կարեւորն է արտաքին գործոց խորհրդականն, որ Երեսփ. Ժողովոյ առջեւ պաշտօնական ներկայացուցիչն է արտաքին նախարարութեան, քանի որ սովորութիւն է որ արտաքին գործոց նախարարը Լորտերու Ժողովոյ անդամ մ'ըլլայ։ Նոր խորհրդականն առաջին կարգի երիտասարդ մ'է, զոր արդէն ներկայացուցած ենք Աէրոբլի ընթերցողաց, Պալկասատան, Կուկասիա, Հնդկաստան, Աֆղանստան, Կեդր. Ասիա, Չին և Ճապոն իւր կրկին ճամբորդութեանց և այն առթիւ հրատարակած հատորներուն առթիւ, որով ցոյց տուաւ այն կողմերու գործոց և անձանց խորին հմտութիւն։ Լորտի մը այս բախտաւոր զաւակն, ինչպէս յայտնի է, վերջերս ամուսնացաւ ամերիկացի միլիոնատէրի մը աղջկան հետ, և սահմանուած է օր մը առաջին կարգի նախարար մ'ըլլալու արտաքին գործոց, կամ գաղթականութեանց։

* *

Կ. Պոլսոյ Գործակալութեան պակաս ծանուցած մէկ ուրիշ յիշատակելի պարագայն սա է որ Տըվընշայրի դուքսն առաջին օրէն ի վեր անուանուած է ո՛չ միայն Պետական Խորհրդոյ նախագահ, որ հասկնալի է երկրորդական և անգործ պաշտօն մ'է, այլ մասնաւոր պետ Նորվեգասատան կարեւոր պաշտօնի մը, այն է՝ «Նախագահ Բրիտանեան Կայսրութեան պաշտպանութեան Բարձրագոյն Խորհրդոյն», որ պատերազմական և ծովային նախարարներուն վերեւ դրուած համարուում և հսկող իշխանութիւն մ'է, որ պետական պաշտպանութեան այս երկու ճիւղերու միջև միութեան գիծ մը պիտի ըլլայ, և զանոնք միահաղոյն նոյն նպատակին պիտի ծառայեցնէ՝ Անգլիոյ արտաքին և յարաբերական կացութեան պահանջներուն համեմատ։ Տըվընշայրի դուքսը քաջայարմար նկատուած է այս աւագ պաշտօնին՝ Հարդինգէնի մարքիզ եղած ժամանակ ինք նախագահած ըլլալով այն յանձնաժողովին որ ծրագրեց պատերազմական վարչութեան վերակազմութիւնն։ Այս առթիւ կ'արժէ յիշել նաեւ այս նորատեղեկութիւնն թէ Բէմպրիճի դքսին ընդհանուր սպարապետի պաշտօնէն հրաժարումը կամաւոր չէր բոլորովին, այլ հրաժարող նախարարութիւնն ինք փափկութեամբ պաշտօնէն ըրած էր զնա, որպէս զի իւր առջեւ արգելք չունենար բարենորոգելու պատերազմական վարչութիւնը։

Այս նոր կարգադրութեանց համեմատ թէ՛ ծովային և թէ պատերազմական նախարարք ենթարկուած ըլլալով կայսրութեան պաշտպանման խորհրդոյ նախագահին գերիշխանութեան, Պ. Չէմբրլէյն չէ յոժարեր Տըվընշայրի դքսին սպարապետ ըլլալ, և շատապեր է գաղթային նախարարի պաշտօնով, ուր գործադրելման տեղի ունկալութիւն կը վայելէ, և տեղի ունի պարապ ժամանակ՝ իւր կարողութեան մեծ մասն Երեսփ. Ժողովոյ վիճաբանութիւններուն յատկացնելու։

* *

Նոր նախարարներուն գուցէ ամենէն չէ տակաւին։ Կարեւոր պաշտօններ են Իռլանդայի «աւագ քարտուղարութիւնն» (այսինքն՝ Իռլանդայի վարչութիւնն տանող նոր նախարարի պաշտօնը, զոր վերջին անգամ կը վարէր Պ. Ճոն Մորլի,) ու կրթական նախարարութիւնն, որոց ո՛մ յանձնուիլը դեռ չիմացանք։

Լորտ Սալզպըրի անցեալ երեքշաբթի Վեհ. Թագուհւոյն ձեռքը պագաւ՝ վերջին նախարար ըլլալուն առթիւ։ Լորտ Սալզպըրի, Լորտ Պիրքնսֆիլտի վերջին նախարարութեան մէջ արտաքին գործոց նախարար ըլլալէն ի վեր, երբոր անգամն է որ կ'ըլլայ նախարարապետ։ Ամեն նախարար ի պաշտօն կոչուելուն առթիւ սովորութիւն է որ Վեհ. Թագուհւոյն ձեռքը պագնէ։

Պ. Կլատսդոն Անգլիոյ Ծովեղերքը մեծացած պահուն նախարարական փոփոխումը մեծ զարմանքով լսեց իւր մտերիմ Սըր Ալֆրէդը Ռէյտէ, որ նոյն պահուն բերուած Տէյլի Նիւ-ղէն իմացած էր։ Ցաւոք երեսուն պէս, Պ. Կլատսդոն նախարարապետի պաշտօնարանը գնաց, և ինչուան կէս գիշեր խորհրդակցեցաւ Լորտ Ռոզպէրիի և հրաժարող միւս նախարարաց ամենց հետ։ Հետեւեալ օրը Լորտ Ռոզպէրի փոխադրած այցելութիւն եկաւ Պ. Կլատսդոնի։ Ասկէ ամենք հետեւցուցին թէ Պ. Կլատսդոն նորէն երեսփոխան պիտի ընտրուի, և քաղաքական դեր պիտի կատարէ։ Բայց քաղաքական կեանքէ իւր հրաժար վերջնական է։ Իւր խորհրդով, Էտինպըրկի գաւառն, իւր ընտրական շրջանակ, ազատական ուրիշ ընտրելի մը նշանակած է արդէն։

Լանտոն դառնալուն հետեւեալ օրը Պ. Կլատսդոն գնաց Բրիտանեան Թանգարանն, և առանձին սենեակի մէջ քանի մը ժամ պարապեցաւ ոչ-քաղաքական ընթերցումներով։

Նախարարութեան հրաժարականն որոշուելուն պէս, մեծ ոգեւորութիւն երեւցաւ Լորտ Ռոզպէրիի պաշտօնարանին մէջ, ուր ազատական կուսակցութեան «խարազան»ներն իրենց պաշտօնակիցներով երկար խորհրդակցութիւններ ըրին և երկրին ամեն կողմն հրահանգներ ղրկեցին՝ ընդհանուր ընտրութեանց պայքարին ամենայնպէս պատրաստուելու համար։ Այս պատրաստութիւնը նոյնհետայն սկսան նաեւ հակառակ կողմէ, կեդրոնավարն ըլլալով Լորտ Սալզպըրիի ընակարանն։ Երկուց կուսակցութեանց «խարազան»ները կը յայտարարեն թէ ընտրական պայքարին պատրաստութիւնք կատարեալ վիճակի մէջ են։

* *

Ինչպէս առաջին օրէն ի վեր զգացուցած էինք, յուլիսի առաջին շաբթուն մէջ պիտի սկսին ընդհանուր ընտրութիւնք, և նոր Երեսփոխանութիւնը պատրաստ պիտի ըլլայ Օգոստ. ի սկիզբն, որ ատեն վերջնապէս պիտի որոշուի թէ իշխանութիւնն ո՛ր կուսակցութեան պիտի ըլլայ։

Ընտրութիւնները փութացնելու կրկին պատճառք կան. նախ՝ շատ անյարմար կ'ըլլար քաւէ տալու հրաւիրել մշակներն երբ անոնք հունձքի աշխատութեամբ կը պարապին։ Անգլիոյ մէջ հունձքն ուշ կը սկսի, և եթէ յուլիսի սկիզբը ձեռնարկուի ընտրութեանց, մշակներն իրենց գործէն ետ չեն մնար։

Երկրորդ, արդի Երեսփ. Ժողովն ընտրուած էր Լորտ Սալզպըրիի վարչութեան օրով, և գումարուելուն պէս, առաջին գործն եղաւ՝ անվստահութեան քուէով տապալել պահպանողական վարչութիւնն։ Երեք տարի եղաւ, նոյն Երեսփոխանութիւնն է որ՝ անվստահութիւն» յայտնելով պատերազմական նախարարին՝ տապալեց նաեւ ազատական վարչութիւնն։ Ուրեմն, ո՛չ մէկ կուսակցութիւն կրնայ «գլուխ ելնել» այս Երեսփոխանութեան հետ։ Օր առաջ ճամբելու է զայն։

Երեսփ. Ժողովոյ անցեալ չորեքշաբթի նոտին մէջ, կուսակցութիւնք փորձին փոխեցին իրենց դիրքն։ Ազատականք անցնելով ատենապետին ձախ կողմն և պահպանողականք՝ աջ կողմը։

Թէ պահպանողական և թէ ազատական լրագիրք կը խոստովանին թէ Լորտ Սալզպըրի քաջայարմար անձն էր արտաքին գործոց նախարարութեան համար, նոր վարչութեան մէջ։ Բայց մինչ Թայմզ ապահով է թէ Լորտ Սալզպըրի պիտի շարունակէ Անգլիոյ աւանդական քաղաքականութիւնն և աւելի հաստատուն ուղղութիւն պիտի տայ անոր, Տէյլի Նիւ-ղ կը կասկածի թէ նոր վարչապետն յամենայնի համաձայն պիտի չըլլայ իւր նախորդին։

* *

Անգլիոյ նախարարական պաշտօնները մեր բնիկ պաշտօնակիցներու մէկ մասին համար հանելուկ մը դարձած են, զոր ոմանք չեն յաջողած լուծել։ Թէեւ Ֆրանսայի դատական նախարարին նաեւ «կնքապահ» կ'ըսեն, բայց Անգլիոյ մէջ Լորտ-Կնքապահութիւնը տեսակ մը անպաշտօն նախարարութիւն է, և այս անաշխատ պաշտօններ կը տուին այնպիսի կարեւոր անձերու որոց ազդեցութեան և խորհրդատրանի մէջ վիճաբանական կարողութեան կը կարօտի օրուան վարչութիւնն։ Աւելորդ է յիշեցնել թէ դատական նախարարն, Անգլիոյ համար, Լորտերու Ժողովոյն նախագահն է և ո՛չ այլ օր։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Ֆրանսական լրագրի մը թղթակիցը կը գրէ Քիլէ թէ Վիլհէլմ Կայսրն, իւր եղբայրը Ֆրանսացի ծովակալ Մէնոտի քով զըրկելէն ետքն, ինքն ալ որոշած էր այցելել Ֆրանսական զրահաւորն, եթէ՝ Պ. Քասնոյի սուգին պատճառաւ՝ Ֆրանսայէք հանդէսին փակումէն առաջ չմեկնէին Քիլի ծովախորշէն։ Կայսրը դիտաւորութիւնն էր՝ եթէ Ֆրանսայիք Մայիսի՝ յունիս 12/24ին հրաման տալ որ Քիլի ծովախորշին մէջ գտնուող ամեն գերման մարտանաւք իրենց դրօշները սուգի ձեւով պարզեն՝ մեծ կայմին վրայ քաշելով Ֆրանսական դրօշը։ Ֆրանսական նաւախմբին այցելութեան փոխարէն ի մտոյ Պրէսդ և Շերպուռ պիտի այցելեն գերմանական Պ-ֆէր և Պրանդենպուրգ զրահաւորներն, ի միասին բերելով Կայսր մեկ ինքնագիր նամակն և Սեւ Արծուի աւագ պատուանշանն առ Պ. Քէլիքս Ֆոռ։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ

ՔԻԼԻ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Աէրոբոտ-Վիթորիա փառաւոր շոգենաւն Համբուրգի՝ անցեալ կիրակի հասեցաւ Քիլի ջրանցքին մէջ ի քիլոմէտր 29, բայց կարելի եղաւ զինք մի կողմ քաշել, ջրանցքին յատակն աւելի խորունկցնելու համար։

Սաթրենիա խոլեան զրահաւորն, որ Քիլի հանդէսէն կը դառնար, խրեցաւ Դանիոյ նեղուցներուն մէջ, ի Մեծ Պելտ։ Դանիական և գերմանական մարտանաւեր անոր օգնութեան գացին։

Հեռագիրներուն մէջ ալ պիտի երեւի նոր արկած մը որ պատահած է գերման զրահաւորի մը։

Կայսրն հրամայեց որ ջուրին մէջ $7\frac{1}{2}$ մէտրէ աւելի խորութեան պէտք ունեցող մեծ նաւեր չանցնին «Վիլհէլմ կայսրեան ջրանցքէն», (մինչեւ որ ջրանցքին յատակն աւելի խորունկցուի)։

ՀՍՏԱՏԲԵՐԲՈՒՆԴԻՉ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«ՏՈՒՆ ԳԱՅՈՂ ԿԱ՞Ց Մի». — Այս հարցումն ամեն գիշեր բարձրաձայն կ'ընեն Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյն բարապաններն և խորհրդարանի ծառայութեան յատկացեալ ոստիկանները՝ չէնքին ամեն կողմի սենեակներուն ու նրբանցներուն մէջ, Ժողովոյ նիստին դադրելուն պէս։ Այս խորհրդաւոր բացագանչութիւն. «Տուն գացող կա՞յ մի», ուր դարերէ ի վեր կը լսուի Խորհրդարանի պատուոյ մէջ։ Այսպիսի սովորոյթ մը հաստատուած էր երբ երեսփոխաններն, որք իրենց աշխատութիւնները գիշերը կը լմնցնեն, պէտք ունէին խումբ խումբ տուն հրթալ, իրենք զիրենք պաշտպանելու համար գողերուն դէմ որք այն ատեն չատ էին Լանտոնի փողոցներուն մէջ։ Թէպէտ վտանգը չատուց անցած է, բայց Անգլիացիք այնքան աւանդապահ ժողովուրդ են որ բարապան ու ոստիկան ամեն գիշեր նոյն հարցումը կ'ընեն բարձրաձայն, պետնալով հանդերձ թէ պատասխան պիտի չառնուն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՒԾՈՒՄ ՀԱՐԲՀԸՐԴԱՐԱՆԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 յունիս.—Վեհ. Թագուհին հաւանեցաւ Երեսփ. Ժողովոյ լուծման։ (Տե՛ս այս աւուր Քաղաքական Լրոց մէջ։)

—Թագուհին տուաւ Լորտ Ռոզպերիի, որ արդէն Մնրակապի աւագ պատուանշանն ունէր, նաեւ Ուղտափուշի (Thistle) Սկովտական մեծայարգ պատուանշանն, որ ընդ ամենը 23 անձի կրնայ տրուիլ, անոնց ալ վեցն արքայական ընտանիքէն։

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովոյ երեկի վիճաբանութիւնք նախարարութեան համար անհնարաւոր ընթացք մ'ունեցած ըլլալով, կը կարծուի թէ Պ. Ռիպոյի վարչութիւնը պիտի հարկադրի տեղի տալ Արմատականներուն և հրաժարիլ։

—Թան լաւատեղեակ անձնաւորութիւններէ ստացած տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով կը հերքէ այն լուրը թէ մօտերս պիտի հրատարակուին Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միջև թերեւս գոյութիւն ունեցող պայմանագրութիւնները։

—Զինական կառավարութիւնը 40 միլիոն ոսկի փոխառութեան մը համար այժմ կը բանակցի Անգլիոյ և Գերմանիոյ հետ։ Ֆրանսա և Ռուսիա եւս պիտի մասնակցին այս փոխառութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.—Եթէ Կայսրուհւոյն վիճակը ներէ, Կայսրն յուլիս ամսոյ սկիզբն (Ն. Տ.) ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ Դանիա և Շուէտ։

ՀՈԼԹԷՆԱՒ, 28 Յունիս.—Ֆրիտրիխսորթ փորձեր ընող Կրօպէր Քո-րէֆէ-բուր Ֆրէպրէպ-Վէյհէլմ զրահաւորին շոգենաւակին մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ. եօթն հոգի մեռան և մի քանիներ վիրաւորուեցան։ Փամփուշտի մը ժամանակէն առաջ պայթումն եղաւ պատճառ այս ազետի արկածին։

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Յունիս.— Կայսրն երէկ և այսօր մէկ մէկ ժամ ունկնդրութեան ընդունեց կ. Պոլսոյ տաւսրեան դեսպանը, Պառոն Քալիչէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Մեր հրապարակին կացութիւնը զգալի բարւոքում մը կրած չերեւնար տակաւին։

Կարծր ցորեն ոչ եկաւ ոչ ալ ծախուեցաւ. Բուռէլիի և Էսիրէնի տեսակներուն օրական անուանական գինն է 28 փարա։ 15 հազար քիլէ կակուղ ցորեն եկաւ։ որուն 10 հազարը ծախուեցաւ՝ Վառնայի, Պալչզրգի և Զաարայի տեսակներուն քիլէն $15\frac{1}{2}$–$16\frac{1}{2}$ զրշ.էն։ 12 հազար քիլէ Կիրբա ու Ագիմ եկաւ և քիլէն 17 զրշ.էն ծախուեցաւ։ Գործ չեղաւ եգիպտացորենի, հաճարի և վարակի վրայ, որոնց գիներն են օրական 24 $24\frac{1}{2}$, 19-20 և 18 փարա։ 17 հազար քիլէ գարի ծախուեցաւ Մէրսինի տեսակները 9-$9\frac{1}{2}$, Դանուբի տեսակները $9\frac{3}{4}$–10 և տեղական նոր հունձքերը $8\frac{1}{4}$–$8\frac{1}{2}$էն։ Գալով ալիւրներուն, 4 հազար պարկ Իպրահիլ, 2 հազար պարկ Օտեսայի 1000 պարկ Մարսիլիայի ու 1000 պարկ Վարնայի ալիւր եկաւ, որոնց 4 հազարը ծախուեցաւ Օտէսայի տեսակները 70-84, Իպրահիլները 65-70 և Մարսիլիան 50-52 զրուշի։ Քիչ գործ եղաւ թեփի վրայ, որու օրական $11\frac{1}{2}$ փարա կ'արժէ։

Գործ չեղաւ լուբիայի, սիսեռի, բակլայի, սուսամի, կտաւատի, կանեփի, խաչխաշի և բամպակի հունտի վրայ, որոնց ապագային գինն է 100 օրական 100-130 զրուշ և միւսներուն օրական 33-48, 21-22, 69-74, 48-49, 45-46, 58-60 և 32-33 փարա։ 3500 պարկ կորեկ (նոր հունձք) ծախուեցաւ արտածութեան համար՝ օրական 42-46 փարայէն։

Արտածելի գլխաւոր նիւթերուն գալով, 700 պարկ թիթիռիք ծախուեցաւ՝ լաւ տեսակներուն օրական 26-28 զրուշէն։ Աֆիոնի վրայ գործ չեղաւ։ 82 պարկ քիրեմ ծախուեցաւ, որուն 12ը Քայսէրի, հերմակ, 22-26 զրուշէն, 16ը Քայսէրի, եոզղատ հերմակ 15-16էն և 54ը Նիկսէ դեղին 13 $\frac{1}{4}$–14 $\frac{1}{4}$ էն։

188 պարկ ճէհրի ծախուեցաւ, որուն 84ը Քայսէրի՝ օրական 100-110 փարայէն, 59՝ Քայսէրի, Նիկսէ, 80-90 փարայէն և 45ը Զօրում, Իսքիլիպ՝ 50-52 փարայէն։

24 տակառ Ուլատոֆքա, 16 տակառ Թէրէսէնբօ, 21 տակառ Քասավա եւ 19 տակառ Ճիրարտէլլի-Շիրէն ալբալ եկաւ ու ծախուեցաւ 41 $\frac{1}{2}$–44 $\frac{1}{2}$ օրական մէկ օսմ. ոսկւոյ։

700 պարկ խահուէ եկաւ այս շաբթու եւ 100 օրական 12-13 $\frac{1}{2}$ ոսկիի ծախուեցաւ՝ տեսակին համեմատ։ 4800 պարկ Թրիէսթէի շաբաթ եկաւ ու կենդինարը 88-96 զրուշի ծախուեցաւ։ Ռուսական շաբաթ, որուն կենդինարը 83 զրուշ կ'արժէ, ոչ եկաւ ոչ ալ ծախուեցաւ։

2500 պարկ Բանկուն բրինձ եկաւ ու 89 զրուշէն ծախուեցաւ. 700 պարկ եգիպտական բրինձ եկաւ ու ծախուեցաւ 60-80 զրուշէն։ Բիզոն ու ճարտնական բրինձ չեկաւ ու չծախուեցաւ։

Ֆուրնիէ և Աբզլոն մամ չեկաւ, բայց երկու տեսակէն ալ 500 ական մնուցուկ ծախուեցաւ, առաջինն մնուցուկը 57 $\frac{1}{2}$ եւ երկրորդինը 55 զրուշէն։ Ընթացիկ գործեր եղան ռուսական բէթրօլի վրայ, որու մնուցուկը կ'արժէ 23 զրշ. ոսկեղրամ։

Ա Զ Դ

Ազգ. Պատրիարքարանի վարչութիւնը ու մատակարարութիւնը տակ գտնուած վագֆերէն ի Սարբեար Եէնիմահալլէ Պաքալ փողոց 1 թիւ տան և տակը՝ Բազար Պաշը Ճատտէսիին վրայ գտնուած՝ 116 ու 118 թիւ խանութներու կէս բաժիններուն տէրերն առանց զատակի մեռած ըլլալով Մահլիլ մնացած են նոյն վագֆին։ Ուստի որոշուած է մուճակէլ տուրքի փոխարէնով վաճառել։ 20,000 զրուշ գին վճարող ներուզներն կը հրաւիրուին թուականէս մինչեւ տասնըհինգ օր, բայց ի ուրբաթ և կիրակի, ասեն օր դիմել ի Պատրիարքարան։

1 յունիս 3—3

ԱՂՊԵՔԻՑ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայոց երեկ առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Զալաթիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, որոյ տօնախմբութիւնն էր։ Ն. Ամենապատուութիւն քարոզ խօսեցաւ եկեղեցւոյն մէջ, բան ու մտերը հաւատացելոց խուռն բազմութիւն մը կար։

Սիսի Կաթողիկոս Ամեն. Տ. Գրիգորիս Արբազան շաբաթ առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Իսկիտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ և քարոզ խօսեցաւ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը։

Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, առջի օրն և երէկ եկեղեցականներ ու աշխարհականներ շնորհաւորական այցելութիւն տուին։

Մայիսի 9րդ թիւը, որ հրապարակ ելաւ այսօր, ամբողջովին նուիրուած է ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄԵԱՆԻ յիշատակին։ Բովանդակութիւնն է հետեւեալը.

Պետրոս Ադամեան — Յիշատակներ (ԱՐՇԱԿ ՁՕ-ՊԱՆԵԱՆ) — Նամակ առ Ս. Մատիկոնեան (ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄԵԱՆ) — Ադամեան, իր մտերմութեան մէջ (ՏԻ

ԱՆԳԼԻՈՅ Վեհ. Վիքթորիա թագուհւոյն թագադրութեան տարեդարձին առթիւ, ուրբաթ օրը օսմ. պահականաւն և դեսպանատանց բոլոր պահականաւորը դրոշներով զարդարուեցան։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը չաբաթ օրը Բերա երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուին գերմանական նորընտիր դեսպանին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով երէկ կրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութեան բաժնետերաց տարեկան ժողովը չաբաթ օրը տեղի ունեցաւ Օսմ. Պանքային մէջ՝ նախագահութեամբ Պ. Լաֆիւանդի։ Տարեկան գործառնութեանց տեղեկագիրն ու հաշուեցոյցը կարդացուելով, ընդունուեցան ու վաւերացան։ Տեղեկագիրը կըսէ թէ պահեստի դրամի պակասութեան պատճառաւ ընկերութիւնը շարունակած է՝ իր ապահովագրած գումարները ուրիշ ընկերութեանց վերտին ապահովագրել և այդ կերպով 10,015.10 օսմ. ոսկի վճարած է։ Ընկերութեան գործառնութիւնք գոհացուցիչ կերպով կը զարգանան։ 1894 տարւոյն 4,008 հատ ապահովագրութեան մուրհակ տուած է և գանձած դրամներու քանակութիւնն է 18,162.92 ոսկի։ Հատուցած մնասներու գումարն է 2,530.60 ոսկի. գոյացած զուտ շահն է 3,769.93 ոսկի։ Այդ գումար աւելցած է պահեստի գումարին վրայ, որ եղած է 7,630,78 ոսկի։ Ընկերութիւնը յուլիս 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ գործեր պիտի ընէ նաև Պուլկարական իշխանապետութեան մէջ։ Պ. Լաֆիւանդ յայտարարեց թէ ընկերութեան ներկայ տարւոյ շահն յունուար 1էն մինչեւ յունիս 24 (Ն. Տ.) հարիւրին յիսուն աւելի եղած է՝ բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն և թէ ընկերութիւնը կեանքի և փոխադրութեանց վրայ ալ ապահովագրութիւններ պիտի ընէ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդն աւարտած է այն խորհրդակցութիւններն, զորս կը կատարէր՝ օսմանեան երկիրներու և Պարսկաստանի միջև տեղի ունեցած առեւտրական յարաբերութեանց վրայ։ Պետական Խորհուրդը առ այդ իր տեղեկագիրը պատրաստելով մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՌՈԼԵՐԱՆ Ի ԴԱՒԱՌՍ.—Ատանայի կուսակալութիւնը հեռագրած է թէ յունիս 13էն 14, Սիսի մէջ մէկ դէպք պատահած է. առաջուան բռնուածներէն երկու հիւանդներ մեռած են, որոց մին ուրիշ տեղ հոն գացած է։ Գարամանի մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

Յունիս 14էն 15, Թարսուսի մէջ երկու դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։ Ատանայի մէջ չորս դէպք, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռած և երկուքն ապաքինած են։ Յունիս 15էն 16, Ատանայի մէջ տասնըմէկ դէպք, որոց երեքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն հինգը մեռած են և տասնըչորսը ապաքինած։

ՊԻԹԼԻՍԷՆ կը հաղորդեն թէ Մշոյ դաշտին չորս հինգ գիւղերուն և Պուլանըքի մէկ քանի գիւղերուն մէջ մարախ երեւան եկած է։ Կուսակալութեան հրամանաւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են զայնս բնաջինջ ընելու համար։

ՐԻԵՏՏԻ ԺԷՆԵՐԱԼ ՕԹԹՈՄԱՆ դրամատան բաժնետերաց տարեկան ժողովը՝ 25րդ նիստը՝ հինգշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Պ. Պէռնար Թուպինի նախագահութեամբ։ Տարեկան տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, ուրկից երեւցաւ թէ անցեալ տարուան գործառնութիւնք գոհացուցիչ արդիւնք մը ունեցած են։ Տեղեկագիրն, ինչպէս նաեւ հաշուեկշիռն ընդունուեցաւ։ 1894ին դրամատունը 55,461.01 ոսկի շահ ունեցած է։ Անոր 28,000 ոսկին մասնաւոր պահեստին վրայ ավելցուցած է, 1,363.93 ոսկին կանոնական պահեստին վրայ և 189.25 ոսկին նոր հաշուոյ վրայ։ Մնացած 25,909.09 ոսկիին 10,000ով առժամեայ շահաբաժին վճարուած է (յունվարին) իւրաքանչիւրին 25 դրուշ, 14,000ով ամբողջ շահաբաժինը պիտի վճարուի (յուլիսին) իւրաքանչիւրը 35 դրուշէն, իսկ մնացած 1,909.09 ոսկին դրամատան վարիչներուն շահն է։

Վարչական ժողովոյ համար անդամ կարգուեցան Սր Էտկար Վինսընդ և Պ. Պարթըլէմի Ճիսթինիանի։

ԵՐԿՐԱՇՇԱՐԺ.—Կայս. Դիտարանը հեռագիր ստացած է թէ յունիս 13ին գիշերը Երզրումի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։ Ուրբաթ օրը Գաթէմունիի Թօսիա անուն տեղն և նոյն առաւօտուն Մալաթիայի մէջ։

ԵԷՆԻ ՃԱՄԻի նամակատան աւանդներու ուղարկման գլխաւոր պաշտօնեայ Հալիմ պէյին թղթերը աչքէ անցուած ատեն, անոնց մէջէն երեք են այլ և այլ անձանց փոխ տրուած գումարներու մուրհակներ։ Այս մուրհակները կը պարունակեն մեծակակ գումար մը։ Քննիչները գրաւեր են այդ մուրհակները եւ զրկեր են Թղթատարական վերատեսչութեան ժողովին։ Շաբաթ օրը, սոյն ժողովը նոր պաշտօնեայ մը անուաներ է աւանդներու բաժին, Հալիմ պէյի տեղը։ Այդ նոր պաշտօնեան կը կոչուի Թէքքիւրտաղը Ահմէտ պէյ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Մանսուրօֆ երեք ամսուան արձակուրդ ստացած ըլլալով, իւր կնոջ հետ անցեալ օր Օտեսա ուղեւորեցաւ։

—Երուսաղէմի ռուսական հիւպատոս Պ. Սրբէնիէֆ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առաջի օրը իւր պաշտօնատեղին գնաց։

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը՝ վարձակալութեան տրուած տասանորդի տրոց մասին մանրամասն տեղեկագիր մը պահանջած ըլլալով, Ելմտական Նախարարութիւնը գրած է գաւառաց իրեն զրկել հարկ եղած բոլոր տեղեկութիւններն, որպէս զի կարենայ պատասխանել եպարքոսական պաշտօնագրոյն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ֆրանսական գրականութիւնը Բերաի Գապրիթան փողոցին մէջ չենք մը կառուցանելու վրայ է՝ Բերա Բալասին մօտ։ Այդ չենք պիտի յատկանայ նոյն գաղթականութեան գումարմանց։ Երեք յարկէ կը բաղկանայ, որուն առաջինը ճաշասրահ է և ունի չատ մը փոքր սրահներ, երկրորդը՝ գրատուն, քարտուղարութեան սենեակ և այլն և երրորդը՝ մեծ սրահ մը՝ 23 մեղր երկայնութեամբ, 12.60 մեղր լայնութեամբ և 7.50 մեղր բարձրութեամբ, ընդամենը՝ 290 քառակուսի մեղր։ Այդ սրահ պիտի յատկանայ պարահանդէսի, նուագահանդէսի և այլն։ Այդ չէնքի բացումը պիտի կրնայ կատարուիլ 1896 յունուար մէկին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յունիս 8էն մինչեւ 14, Կ. Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ հետեւեալ թիւով մահ պատահած է.

Իսլամ	այր	58	կին	64	122
Քրիստոնեայ	»	45	»	42	87
Հրեայ	»	7	»	5	12
		110		111	221

«ՖԻԼԻԱՏ» շոգենաւն, որ Քիլի հանդէսներուն ներկայ գտնուած էր, ճամբայ ելած է Պոլսոյ նաւահանգիստը դառնալու համար։

ՀԻՒՄՆԻ ՊԷՑ, նորընտիր անդամ Պետական Խորհրդոյ, նոյն Խորհրդոյ ներքին ճիւղին մէջ պաշտօնի կոչուած է։

Պ. ՔՕԼԱՍ, ընդհանուր տնօրէն օսմ. փարոսներու, առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԴԱՄԹԷՄՈՒՆԻի նահանգին մէջ անցեալ մարտ և Ապրիլ ամիսներուն 2131 ծնունդներ և 1662 մահեր պատահած են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Յունաց Պատրիարք Տ. Սոփրոնեսօսի քանդիհնգամեայ յոբելեանին առթիւ, Խոլ Ապպաս փաշա յատուկ պաշտօնեայ մը, զրկեր է ի շնորհաւորութիւն։ Նոյնպէս նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք շնորհաւորական այցելութիւն տուեր են։

ԹՂԹԱՏԱՐՈՒՏԱՆ պաշտօնեայներէն Անտտօլուի երկաթուղւոյն սուրհանդակ Մուսթաֆա էֆէնտի չաբաթ օրը դատուեցաւ Պետական Խորհուրդին առջեւ, որովհետեւ ամբաստանուած էր թէ իրեն յանձնուած պաշտօնաթղթերը ջնջած և մասնաւորաց նամակները պատռելով, նամակագրոյնի գրամները իւրացուած է։ Մուսթաֆա էֆէնտի դատապարտուեցաւ երկու ամսուան բանտարկութեան և ՀԱԱՍՈՒՑ հատուցման։

ՎԱՆԱՑ Ռէվիի հաշուակալ կարգուած է նախկին հաշուակալ Մկրտիչ էֆէնտի։

Պ. ԷվէլէնԻՏԻՍ, տնօրէն Շանժ է Վալէօռ դրամատան, չաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ օդերը ադէկ ըլլալով հունձքերը նպաստաւոր վիճակի մէջ են։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը չաբաթ օրը դատեց Գօսթի, Նիքօլի ու Զօլաք Անտօն անձերն, որք օսմ. պանքայի պանքտոմներուն կեղծերը չենած ու քչած ըլլալնուն համար ամբաստանուած էին։ Ասոնց ընկերներէն Ալէքօ, Եանի և Սիրօ փախած ըլլալով՝ ի բացակայութեան դատուեցան։ Յետ դատավարութեան, ամբաստանեալք դատապարտուեցան տասնական տարուան տաժանակիր աշխատութեան. փախստականները դատապարտուեցան նաեւ քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և իրենց ստացուածոցը գրաւման։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Հիճազի ծովեզերայ համար որոշուած քարանթինան յունիս 17էն ի վեր ջնջուած է։ Ուխտաւոր փոխադրող շոգենաւք պիտի ենթարկին օրինաց այն տրամադրութեան, որ կը վերաբերի ուխտաւորներու վերադարձին։

ՏԷՖԹԷՐԹԱՆԷի վերատեսչութիւնը՝ Բ. Դրան մատուցած է հաշուեցոյց մը, որուն մէջ նշանակուած են իր տարեկան հասոյթն ու ծախքը, ելմտական գանձէն տրուած հէվալէներու քանակութիւնն ինչպէս նաեւ ատոնց վճարուած ու անվճար մնացած մասերը։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, ծանուցած է ամէն կողմ որ երբ ոևէ անհատ, որ մարդահամարի ատեն անչափահաս ըլլալուն համար դէմքին նկարագիրը գրուած չէ Օսմանիէ Թէղբէրէսիին մէջ, չափահասութեան տարիքը մտնէ, իր ծնողաց և կամ թաղին կողմէ տրուելիք ծանուցագրի մը վրայ, անոր նկարագիրը առանց ծախքի նշանակուի Օսմանիէ Թէղբէրէսիին մէջ։

ՁԻԵՐ. — Զօրաբանակաց պէտքերուն համար Անատոլուի նահանգներէն գնուած ձիերէն 68ը անցեալ օր մայրաքաղաքս բերուեցան։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՀՐԴԵՀԸ.— Քաղաքապետութեան հրամանաւ, թաղապետութեան Գ. շրջանակն սկսած է պատրաստել Սամաթիայ հրկիզեալ վայրերու քարտէսը։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի շրջանաւարտից քննութիւնները աւարտած ըլլալով, ի մօտոյ վկայականներու բաշխումը պիտի կատարուի։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը գրեն թէ վերջերս բաւական անձրեւներ տեղալով մեծապէս նը-պաստեր են հունձքերուն, որք այս տարի առատ պիտի ըլլան։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովը չաբաթ օրը ի նիստ առւմարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց Պատրիարքարանի դրամական վիճակին և Զաբիսն աղջկանց վարժարանին համար հոգաբարձութիւն մը կազմելու խնդիրներուն վրայ։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին տարեկան քննութիւնները սկսած են։ Այդ վարժարանին մէջ կը կրթուին, ինչպէս յայտնի է, այլ և այլ աշիրէթներու պետերուն զաւակները, և որք կը գտնուին Վեհ. Սուլթանին հովանաւորութեան տակ։ 29 աշակերտ քննութեան ներկայացեր են, և ամենուն ստացած գիտութիւնը շատ փայլուն է, կ'ըսէ Իգիպտ։ Այս 29 հոգիին 11 հոգին չահեր են առաջին թիւը, բայց վարժարանին կրթական կանոնագրին նայելով առաջին ելլող հինգ աշակերտներուն միայն կը տրուի, անոր համար հարկ եղած է մրցում մը եւս բանալ անոնց միջեւ՝ սակայն, այս մրցման մէջ ալ տեսնուած է որ ամենն ալ հաւասար կերպով ուսած են։ Այս վիճակին առջեւ, մտածուած է որ մրցանակները վիճակահանութեամբ բաշխուին այդ աշակերտներուն։

ԽՈՇԱԿ.—Վերջացող չաբթուն Պիլէճիկի հրապարակը տարուած են 10,000 թիլը խոզակ, որք ծախուած են իւրաքանչիւր թիլն 12½—16½ դրուշի։

ՎՃՌՈՒԲԵԿ ատենի Հուգուգի ու պատժական ճիւղերն անցեալ օր համագումար նիստ մը ընելով նկատողութեան առածէին Եգեռնադատ ատենի մէկ վճռագիրն, որ կը վերաբերէր՝ երկու տարի առաջ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ գործուած գեղծումներուն համար ամբաստանեալ անձանց մէկ մասին։ Վճռաբեկ ատեանն իր այդ նիստին մէջ բեկած է այն վճիռն, որ տրուած էր Լութֆի, Զիհա ու Հաֆի Մուսթաֆա էֆէնտիներու դէմ, և որոշած է որ վերստին դատուին. իսկ Մէհմէտ պէյը և Օսման, Իսհաք, Մէհմէտ, Վէհբի, Իպրահիմ Էսհէմ, Համտի ու Խաքի էֆէնտիներն անպարտ արձակած է։

ԼՐԱԳՐԻ ԴՐՈՇԻՄԱԳՈՒԼՔ. — Սապահ կրկին անգամ խօսելով լրագիրներու դրոշմաթուղթի խնդրոյն վրայ, նորէն կը խնդրէ կայս. կառավարութենէն որ բարեհաճի կամ վերցնել այդ տուրքն և կամ թեթեւցնել։

ՍԷՕՑԻԻՏԻ մէջ (Պրուսա) չիրամներն հարիւրին քսան համեմատութեամբ աւրուած են, որով խոզակի բերքն այս տարի պակաս պիտի ըլլայ։

ՊՐՈՒՍԱԻ նախնական դատարանի պատժական ճիւղին անդամներէն Շիւբրի էֆէնտի, առանց արտօնութեան մայրաքաղաքս եկած ըլլալով, իբրեւ հրաժարեալ նկատուած և իրեն յաջորդ կարգուած է Հաճի Ապտուլլահ էֆէնտի։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ. — Բերաի ոստիկանութիւնն առջի օրը Գալատա անուն մարդ մը ձերբակալեց, երբ կեղծ յիսուն փարանոց մը ցոյց կուտար Թագսիմի խանութպաններուն։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ ծաղկեան անհետանալու վրայ է. իսկ կարմրախաղը բոլորովին անհետացած է։ Հաւանիթը տակաւին կը ճարակի։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒ գաւառին հաշուակալ կարգուած է Բէօթահեաի նախորդ հաշուակալ Համտի էֆէնտի։

ՍԿԻՒԴԻՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբթուսատիկ փոթորիկ մը ծագեր է, որուն յաջորդեր է յորդահոս անձրեւ մը։ Պարտէզներն ու փողոցները հեղեղներով ծածկուեր և տունները ողողուեր են։ Շատ մը պատեր փլած և այլ և այլ վնասներ եղած են։

ԱԶԳ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Մաքսային 5% օսմ. պարտաթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 2½% (երկուքուկէս առ հարիւրի) վճարմանայ տոկոս մը պիտի վճարուի իրենց թուղթերուն անուանական արժէքին վրայ։

Ուստի 1895 յուլիս 1/13էն սկսեալ պարտին իրենց թուղթերուն թիւ 18 կրտրոնները սովորական պրտրբրօներուն հետ ներկայացունել օսմ. կայս. Պանքան՝ ի Պոլիս, Թարաքճրլար, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, առտուան ժամը 10էն մինչեւ կէս օրէն ետք ժամը 2։

Ներկայացուած կտրոններուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց որ հանման թուականէն 10 օր ետք պէտք է ներկայացուի օսմ. կայս. Պանքան՝ ի Ղալաթիա։ 1—5

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻԲ

Ճաշարանին մէջ.

—Կառաւ՞ն, ճաշացուցակին վրայ գրուած է, երկու հաւկիթով օմլէթ 60 սանթիմ, եղի մէջ եփուած երկու հաւկիթ 75 սանթիմ, ինչո՞ւ համար այս տարբերութիւնը։

—Պարոնը պէտք է գիտնայ թէ եղի մէջ եփելու համար միայն թարմ հաւկիթ կը գործածուի։

Պ. Կռօպլինէ իր զաւկին.

—Դիտցած եղիր, տղա, թէ ճշդապահութիւնը մեծ առաքինութիւն մըն է կենաց մէջ. տես արեւը, օրքան ճշդապահ է, այս ծագիլուն պէս կ'ելլէ, ոչ առաջ, ոչ ետքը։ Տ. Զ.

SPLENDIDE CAFÉ
MAISON MEGUERDITCH TOKATLIAN

Dîner du 1 Juillet 1895
HORS-D'ŒUVRES VARIES

POTAGES. Consommé Florentin, Potage Clamart.
PATÉS. Beurek à la Turque, Pilaw aux Rognons.
POISSONS. Loup de mer sauce Hollandaise, Rouget en caisse sauce crevette, Lufaire Maître d'hôtel, Homard au gratin.
ENTRÉES. Papillotte de Veau Jardinière, Poulet sauté Parmentier, Carré d'agneau Stanley, Tournedos Circassienne.
ROTIS. Poulet, Agneau, Cuissot de Veau, Roast-bæf.
LÉGUMES. Petits Pois, Cèpes Bordelaises, Haricots vert au beurre, Artichaut à la Turque, Ragout aux Gombauts, Aubergine Moussakga.
ENTREMETS. Glaces: Plombière, Ananas, Orange, Granite à la Romaine, Gâteau ververre, Lait caillé, Compôtes.

Déjeuner 20 piastres.
Hors d'œuvre, 3 plats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.
Le dîner est servi de 7 à 9 heures.
Potage, poissons, entrée, rôti, salade, légumes, entremets et dessert au choix, vin compris.
Dîner 25 piastres. 296

Վանկրան

ՂԱԼԱԹԻԱ, յունիս 19/1 յուլիս 1895

Անուանկն. եւ Վճարեալ	Թուական	Անուանք Արժեղեղոց	Ընթացիկ Գիներ
100	1881	Քնս. Սէրիա A	63 20
100		» » B 1%	43 10
100		» » C	30 10
100		» » D (զոցուած	28 15
400		» » D (բացուած	28 14
100	1870	Բուս. եկեղ. (զոցուած	158 —
Փր. 500		Բուս. եկեղ. (բացուած	158 50
Ամ. Վճ. 20 10	1890	Օտոմանի 4%	193 —
22 11	1869	Բրլտի ժէն. Օթ.	13 25
10 5	1872	Յօտ. Օթ. տր Շ. է Վ.	6 17
140 140	1878	Լաւրիոնի	53 —
500 300	1889	Պնտտոլոյի (Բժթ. 3%)	635 —
500 500		Երկաթուղիներ (Պրն. 5%)	345 —
20 8	1832	Թրամուէյ (Բժթ.	11 10
500 500		(Պրն.	500 —
500 200	1883	Օսմ. Ռէժի	21 26
1.40 1.40	1892	Օսմ. Միկրոլիզ 3%	3 15
11 5½	1893	Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	8 15
500 500	1882	Զրի Ընկ. Տէրբոս	153 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրմ.) ԻՌ ՎՃԱՅ	Օ. Ռ.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատոր	3	25
1 ամսուան համար	6	50
1 օրուան համար	1	50
Ռրլոր	—	65
Կանեփիկ Հէվալէպիզ	—	70

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 դրշ.էն	110	15
20 Ֆրանկոց	87	32
20 Մարգիր (Թերժանական ոսկի)	107	20
Քիվիից	51	20
Բուպլ Գրշաղրամ	8	44
Մէճիտիէ	108	10
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիէ	98	—
Տպրս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՌՆԱԳՐԵՐՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	110	4/10
Փարիզ » Ֆր.	22	91 1/4
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորր.	10	95
Պերլին չէք Մարք.	18	25

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 1 Յուլիս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	28	—
D (Բացուած »	—	—
D (Թոցուած »	25	75
Բուսիկիի երկաթուղի »	118	12
Բրիտրիդ »	488	43
Մարսային Պարտատոմսեր »	515	—
Դամանիյէ »	471	87
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	488	75
Պանք Օսմանի (անուանկն.) »	723	18
Բանկ Ֆրանսական 3% »	101	62
» » 4½% »	107	50
» Իտալական »	90	15
Բրլտի Լիոնէ »	815	—
Բրլտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդու

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԼՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգ. Ռսկի 1,000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր աղբիւրն է 18,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ֆոսոց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կարուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ֆոսոյներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

326

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայսր Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղերը՝ ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթք 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 80,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար՝
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Ֆինիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմլէքէի փողոց, 1.
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻՐԴԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 327

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

ԻԼԱՆ ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Գոսօվա Քրլգասրնտա պուլունան հայվանաթ իշուն միւգայնա օլունմագ իւզրէ մահալլինեէ մէվզրի միւնագաստա օլան էշեահ մույթապկէ վէ նայ վէ մրիրն Տէրսաատէթեէ միւնագասաը իսրա օլունաճաղընտան իթասընա թալիպ օլանլարրն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն խութամընա գասար մագամը Սէրասքէրի լէվգիսա՝ը ումումիվէ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։ Նօ. 49 2—3

Պէյքօզ Տապպաղիանէսի իշուն միւպայնա օլ ունճաղը վէ պէհէր ատտի 3 ղրշ. 20 փարատա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտրը էվվէլճէ տահի իլան իտիվիշ օլան 15 ատէտ թիյսիւզ գօյուն թալիսը իլէ եէնիտէն մէվզրի միւնագասայա գօնուրլան 15 ատէտ մէշիին իթասընա թալիպ օլանլարրն թարիխը իլանտէն իթիպարէն 5 կիւն խիթամընա գասար պէհէր կիւն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվգիսա՝ը ումումիվէ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։ Նօ. 46 3—3

Հայտար Փաչա ճիվարսնտա տէրտէթը ինչա պուլունան մէքթէպը Թրպպիէի չահանէսէ միւսթախտմ ամէլէ հավահրը եէվ միէէրիին մահալլինտէ թէտարիքի իշուն իյճարը մուգարրէր օլան պագգալիէ մէվզրի միւպայտէէ գօնուլարագ հավիրանրն 17ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ ֆէրտասը 100տէ 5 գամմրրն գապուէը մուգարրէր օլտուզընտան թալիպ օլանլարրն Հայտար-Փաչատա մէզբիւր ինչասաթ գօմիսիսնունա միւրաճասաթ իթմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 47 3—3

Նիգամիէ էրզաք ամպարը իշուն 1 օէ նէյլիք օլմագ իւզրէ 250,000տէն 300.000 գրեէյէ գասար լիւգիմը օլան գուրու սօզանրն պէհէր գրեէյի ճէտիտի 11 միարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալը բուլմինն 18ինճի բաղար կիւնիւ զարարը գաթիսի վերիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնտէ 100տէ 5 թէնգիզը գապուլ իտիլէճէկի ճիհէթլէ թէնգիզը ֆիկսիթ իլէ իթասընա թալիպ օլանլարրն լէվգիսմաթը ումումիվէ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։ Նօ. 48 3—3

ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ
APPAUVRISSEMENT DU SANG

Անարիւնութիւնը, քլորոսը, ստամոքսի հիւանդութիւնները, սպիտակ դաշտանները արագօրէն աղէկնալու համար լուծեալ երկաթի և ֆոսֆատի պէտք ունին. ասոնք միացած կը գտնուին ԼԸՐԱԻ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՖԵՐՌԻՆ մէջ, յոյժ յանձնարարելի փափկակազմ, անախորժակ տղոց և դժուար զարգացող աղջիկներու համար։

8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ
և բոլոր դեղարանները 1

ՊԱԶԱՐ ՌԻԻՍ
Ալպերտ Իլիաս և Ընկ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դիսպանսատ քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝
Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զորցած, աղած և հասմամած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Ցրչիկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Հաւեմուած վարունգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւիթ—Անուշեղէն—Թէյ։
Մեծ պէսպէսութիւն պահածոյ ոստրէներու Ղատկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք
Որոշ գէն
Ծան.—Պազար Ռիւսը շաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

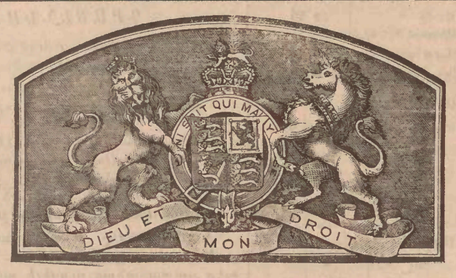

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ
Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ
ԳՈՆԵԱԳ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԷ ԾԱՆՈՒՑ
340

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ
ԶԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏԷՐԳԱԼԱՐ, ԹԻՒ 166
ԳԱՐԱՆԼԻՔՊ ՖՐՈՒՏԻՆ ԴԻՄԱՐ

Մէհրարէ տունը կը ծանուցանէ ազգոյ հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։

Մէհրարէ տունը կայ եւրոպական չտալով փայլուն ծանուցումներու, կը խնդրէ միայն արգոյ հասարակ թեմէն որ իր վաճառատունն այցելեն՝ զիներուն չափազանց ածնութեանը համոզուելու համար։ Աւասիկ բանի մը նիւթերուն զիները։

1 Կտաւէ սփռոց 6 հոգիի համար ղրշ. 7 1/2	12 Կտաւէ թաշկինակ երիկ մարդու ղրշ. 10
1 Գունաւոր » 6 » » » 12 1/2	12 » » կանանց » 12 1/2
6 Կտաւէ անձեռոց սեղանի » 12 1/2	4 Մէտաքսէ թաշկինակ, ֆիւլար կամ մարբուն, ճերմակ կամ գունաւոր » 12 1/2
12 » » թէյի » 10	6 Թշկեղ. հնդիկ մետաքսէ բանուած » 12 1/2
3 » սրբիչներ կամ թրբիշ Քոուէլա » 12 1/2	
1 Երիկ մարդու շապիկ կտաւէ օձիքով եւ թեւնոցներով ղրշ. 12 1/2	3 Ճերմակ փորը շպկ. կտաւէ օձիքովղրշ. 12 1/2
1 Նոպիկ կանանց՝ ձեռքով բանուած » 12 1/2	6 Զոյգ գծաւոր գուլպա ֆիլոսէքսս » 12 1/2
2 Ֆիլոսիքսս ֆանէլա արանց եւ կնոց. » 12 1/2	3 » գունաւոր կամ գծաւոր գուլպա » 12 1/2
1 Ֆա էլա կրկին կու ծրով, տոքթոր Ժակէրի դրամեամբ » 12 1/2	1 Ժամացոյց կամ զարթուցակ ամերիկեան դրամեամբ » 12 1/2
	1 Շիշ օ տը բոլոներ ծէլ եղրարք » 12 1/2

Ասկի՝ զատ զանազան անուշահոտութիւնք, սեղաններու ծածկոց, ֆիլտէր սէ ու մետաքսէ գուլպաներ, փողկապ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ածան զիներով։ 23—40

EMULSION SCOTT
(ՍԿՕԹԻ ՕՐԵԲԵԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ԴՈՒՏ ԻՒՂ.
Իգոնոմիէ ոք շուշ Ի՝ ստոյգ
Գասրատեալ ձեռամբ ԴԷՈԳԷՆ և ՊՕՈՒՆԷ։
ի Նիւ-Եորք։

կաթին չափ ախորժահամ է
Մորթ. ձկան հուսմ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի՝ եւ ֆոսֆորիներու յատկութիւններն ալ ունի
կը բուժէ թոքախտը
կը բուժէ անարիւնութիւնը
կը բուժէ խոյլերը
կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
կը բուժէ մանկանց ճոզաձուութիւնը
Բժիշկներն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.
Ի՝ վաճառուի գրեթէ դեղատներ և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 10,028,000
Տարեկան հասոյթ	» 23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանուքիւններ և ստոյգ մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնով
894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գապու, Անանէատիս խան. 12, 13, 14

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հաստատեալ 1852
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ
Մասնագէտ առանց քաշուելու լինելի արհեստական ակառներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ խոտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտեն մինչեւ կէս օր։ 38

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ
Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան
Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.
Գոհ ասրուան յաջողութիւն յուսալիս, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելք և յեգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Ամվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նեսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելբուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ըստ ոգոյն ցուցաբանեալներուն մէջը։
ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առաջնորդական ամենէն ծանօթ պիտդերն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իր զգուշական դարմանական ճաշակային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։
ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը զրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։
Այս քսմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտդերներէն և ամէնէրէն դերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իր ախորժակը, ճաշէն յետոյ, ագռաս մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Ռեյնի ջրոյ և խաղողի հետ.
ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը դտնուի դիւրաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և դինեվաճառաց քով։
Թուրքիոյ համար կենդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԲԼԷՔԻՒՆ 2218

COMP RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բշ. 19/1	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։			
Դշ. 20/2	Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով	Ռուսպրիա	7718	Գոթնիտ 4531
Դշ. 21/3	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։	Էկրուսիա	7718	Սամարիա 3574
Դշ. 21,3	Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆուտ, առաւօտեան ժամը 11ին։	Սէրվիա	7391	Մարաթոն 2403
Եշ. 22,4	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։	Ուրանիա	7268	Ադլաս 2393
Ուր. 23/5	Ալեքսանդրիոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։	Բավարիա	5587	Սարակոսա 2166
		Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա 2246
		Կալլիա	4809	Բալմիրա 2144
		Սիմիա	4557	Թրինիատա 1899
		Ալէբրօ	2143	Մորօքքօ 1855
		Ֆէլտար	1876	Քամբանիա 12950
		Շէքպուրկ	1614	Լուսանիա 12950
		Գագարինիա	4845	

ԱԶԴ.—Յունիս 20,2, երեքշաբթի օրը կ. Պոլէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող զուգաւորը Զմիւռնիոյ մէջ սիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Յաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաւոց շուտեւսին 263

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ուղ ոտ-ոտ երկաթ անգամ կը քանդի Լիվերպուլ և Ամերիկա գնալ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գոթնիտ	4531
Էկրուսիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավարիա	5587	Սարակոսա	2166
Մէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիմիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէբրօ	2143	Մորօքքօ	1855
Ֆէլտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէքսպուրկ	1614	Լուսանիա	12950

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ագէքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 335

ՍԻՐՈՕ ՏԸ ՌԷՖՈՐ ԻՕՏԷ
ԿԱՌԻՍՐՈ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ
Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոօ Անթիքաօռպիւթիքի և Մօռիս ձկան իւղին տեղ՝ աչկանուլեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ, ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները կալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ 2

ՏՐՔ. Բ. ԵԱԴՐՕԲՈՒԼՕ, ակնաբուժ, որ Աթէնքի ակնաբուժական հիւանդանոցին քլինիքին մէջ ծառայած է իբրեւ օգնական, որ հայերէն կը խօսի և որ ապա երկարօրէն ուսումնասիրած է աչքի հիւանդութիւնները Բարիզի, Լոնտոնի, Հայտելպերգի և Վիեննայի ակնաբուժական քլինիկներուն մէջ, վերջնապէս եկաւ հաստատուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ։
Ակնաբուժական խորհրդակցութիւնը և գործողութիւնը ամեն օր, կէս օրէն ետք ժամը 1էն 4, Թէպէկ-Պաշի, օթել Ռուսալին դէմը, թիւ 1։
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կէս օրէն առաջ ժամ 10—11 հիւանդ կը նայի Ս. Քաթորիատես դեղարանն Ղալաթիա, Քարաքէյ փողոց։
10—39

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՄՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԴԷ ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պարսամէ դէպ Լոնտոն-Արպէս քանող
Մինկրէլ չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Յուլիս 2ին (Ը. Ե.)։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց սղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւագէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմելու գործակատար
ԹՈՄՈՔԻ ԲԸՂՈՒԼ
331 Մոմկանէ փողոց թ. 108

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ